

ANALIZA TROŠKOVA TRIJU OGRANAKA NEPROFITNE ORGANIZACIJE NA PRIMJERU HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA

Pečarević, Josip

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:476691>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-10**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**ANALIZA TROŠKOVA TRIJU OGRANAKA
NEPROFITNE ORGNIZACIJE NA PRIMJERU
HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA**

Mentor:

Izv.prof.dr.sc. Andrijana Rogošić

Student:

Josip Pečarević

MB: 5160685

Split, veljača, 2019.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
SUMMARY	1
1. UVOD	2
1.1. Definicija problema.....	2
1.2. Cilj rada	3
1.3. Metode rada.....	3
1.4. Struktura rada	3
2. NEPROFITNE ORGANIZACIJE.....	5
2.1. Definicija i regulatorni okvir neprofitnih organizacija.....	5
2.2. Vrste neprofitnih organizacija	10
3. TROŠKOVI U ORGANIZACIJAMA	12
3.1. Troškovi.....	12
3.1.1. Upravljanje troškovima	13
3.1.2. Vrste troškova.....	15
4. ANALIZA TROŠKOVA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	19
4.1. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Splitu.....	19
4.2. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Zagrebu	28
4.3. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Rijeci.....	33
4.4. Pokazatelji analize neprofitnih organizacija.....	37
ZAKLJUČAK	45
LITERATURA.....	47
POPIS SLIKA I TABLICA.....	50

SAŽETAK

Neprofitne organizacije predstavljaju skupinu ljudi koji su se udružili kako bi svojim djelovanjem utjecali na zadovoljenje potreba šire društvene zajednice. U razvijenim zemljama iste imaju dugogodišnju i bogatu tradiciju. Iako ostvarivanje dobiti nije svrha postojanja neprofitnih organizacija, a budući da ih u suvremenom svijetu ima sve više, postoje zakonski okviri koje je potrebno poštovati. Stoga su sve neprofitne organizacije dužne voditi knjigovodstvo i sastavljati financijske izvještaje pri čemu se način vođenja knjiga istih, ipak razlikuje od računskog plana profitnog sektora. Postoji više oblika neprofitnih organizacija, a najčešće su: udruga, ustanova i zaklada. U ovom radu je prikazano djelovanje neprofitnih organizacija, pri čemu je naglasak na analizi troškova na primjeru Crvenog križa u Splitu, Crvenog križa u Zagrebu i Crvenog križa u Rijeci.

Ključne riječi: neprofitne organizacije, troškovi, financijski izvještaji, udruge

SUMMARY

Non-profit organizations represent a group of people who have teamed up to influence their efforts to meet the needs of the community they live in. They have a long and rich tradition in developed countries. Although gaining profit is not the purpose of the existence of non-profit organizations, and by the fact there are many of them in the modern world, there are legal frameworks that need to be respected. Therefore, all non-profit organizations are obliged to keep accounting and compile financial statements, but there are differences from the profit sector. There are several forms of non-profit organizations, and most often they are: associations, institutions and foundations. This paper represents the activities of non-profit organizations, with an emphasis on cost analysis on the example of The Red Cross in Split, The Red Cross in Zagreb and The Red Cross in Rijeka.

Key words: non-profit organizations, costs, financial statements, associations

1. UVOD

U suvremenom poslovanju postoje profitne i neprofitne organizacije. Po pojmom neprofitne podrazumijeva se rad društva na neprofitnoj osnovi, odnosno u svrhu pružanje usluga ili neke druge misije koja nije isključivo vezana za ostvarenje profita.

1.1. Definicija problema

Neprofitne organizacije su jedan od važnijih segmenata današnjice iz razloga što svojim djelovanjem, neovisno od političkih utjecaja, potiču rast i razvoj društva. Neprofitne organizacije u razvijenim zemljama imaju dugogodišnju i bogatu tradiciju. Njihovo postojanje se veže uz zajednički interes te ulijeva nadu u to da još uvijek postoje ljudi čiji jedini interes nije profit. Bez neprofitnih organizacija, mnoge humanitarne akcije i građani istih interesa ne bi imali priliku zajedničkim snagama mijenjati trenutnu situaciju i težiti boljem okruženju.

Neprofitnim organizacijama ostvarivanje dobiti ne smije biti na prvom mjestu. One su važni čimbenici društvenih i političkih događanja. Svrha njihovog postojanja je da poboljšaju i obogate društvo te stvore društveno bogatstvo.

Jedna od najznačajnijih neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj je Crveni križ koji u svojstvu pravne osobe djeluje u rješavanju humanitarnih pitanja, organiziranju zdravstvenih i socijalnih programa, pripremanju stanovništva za djelovanje u masovnim nesrećama i katastrofama kao i u djelovanju u smanjenju i uklanjanju posljedica masovnih nesreća i katastrofa.

Hrvatski Crveni križ je nacionalno društvo koje djeluje u 111 općinskih i gradskih društava te 20 županijskih, a među njima najveća su društva u sljedećim gradovima: Zagrebu, Splitu i Rijeci. Problematika istraživanja ovog rada je analiza troškova navedenih triju ogranaka Crvenog križa i specifičnosti tih troškova.

1.2. Cilj rada

Cilj ovog diplomskog rada je pobliže objasniti djelovanje neprofitnih organizacija, te prikazati analizu troškova istih na primjeru Crvenog križa u Splitu, Zagrebu i Rijeci. Iako cilj nastajanja kao i rad neprofitnih organizacija nisu prvenstveno vezani uz profit, već korist šire zajednice, oni također trebaju kontrolirati svoje troškove. Kako bi se njihov rad mogao odvijati, oni imaju prihode koji im isto omogućuju, ali i troškove koji se u tom procesu stvaraju. Naime, obveznici predaje financijskih izvještaja su poduzetnici iz realnoga i financijskoga sektora, neprofitne organizacije te proračuni i proračunski korisnici.

Financijski izvještaji su najvažniji dio cjelokupne analize poslovanja društva. Nužni za racionalan proces upravljanja poslovanjem poduzeća te predstavljaju temelj za donošenje uspješnih poslovnih odluka. Glavni cilj financijskih izvještaja neprofitnih organizacija je analizirati stanje imovine, kapitala i obveza organizacije te informiranje dioničara, menadžera, javnosti i svih drugih zainteresiranih strana koje će dobiti odgovor na pitanje kako je organizacija poslovala u prethodnom razdoblju te kako imati bolji rezultat u budućem razdoblju. Financijski izvještaji predstavljaju završnu fazu računovodstvene obrade podataka na osnovu kojih se radi analiza poslovanja organizacije.

1.3. Metode rada

U pisanju ovog rada korišteni su razni izvori podataka među kojima su knjige, znanstveni članci te raznih internetski izvori. Pri izradi rada, također je korišteno nekoliko znanstvenih metoda poput metoda analize i sinteze te metoda indukcije i dedukcije.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od četiri poglavlja, a započinje uvodnim dijelom u kojemu se spoznaje tematika samog rada, njegov cilj te su navedene metode i struktura rada.

Drugi dio je posvećen definiciji i objašnjenju neprofitnih organizacija, regulatornom okviru koji moraju slijediti te su tablicom prikazane sve neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj.

U trećem dijelu je prikazana struktura troškova u organizacijama s posebnim osvrtom na osnove financija u neprofitnim organizacijama.

Posljednji dio je posvećen prikazu prihoda i rashoda slijedećih neprofitnih organizacija: GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Splitu, GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Zagrebu i GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Rijeci te je prikazana analiza odabranih financijskih pokazatelja.

Na samom kraju rada dan je zaključak te popis literature, slika i tablica korištenih u radu.

2. NEPROFITNE ORGANIZACIJE

Neprofitne organizacije su temelj svakog demokratskog društva, a njihov nastanak se veže uz činjenicu da postoje područja na kojima država ne može ispuniti potrebe svih svojih stanovnika. Iste su također kreatori društvenog kapitala sa elementima društvene organizacije kao što su povjerenje, norme i mreže koje mogu unaprijediti učinkovitost društva omogućujući koordinirane aktivnosti.¹

2.1. Definicija i regulatorni okvir neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije se mogu definirati kao javne i privatne organizacije iz područja neprivrede koje se financiraju iz poreza, doprinosa, subvencija, dotacija, članarina i slično.² Poput svih drugih organizacija koje se bave raznim djelatnostima, neprofitne organizacije trebaju poštovati određene zakone i uredbe te poslovati efikasno i efektivno uz pozitivan poslovni rezultat.

Definiranje neprofitne organizacije nema zakonske osnovice u Republici Hrvatskoj. Pod pojmom neprofitnih organizacija podrazumijevaju se sve one organizacije čiji primarni cilj nije ostvarenje profita već pružanje usluga široj javnosti bez profitne osnove.

Djelovanje navedenih organizacija se najčešće ostvaruje u područjima gdje ispunjenje potreba društva nije moguće organizirati na tržišnoj osnovi. Točnije, područja njihova djelovanja su sva ona gdje država i tržište nisu u mogućnosti zadovoljiti potrebe društva ili određene skupine pojedinaca. Svrha njihova postojanja je postizanje općeg zadovoljstva društva u cjelini.

Neprofitne organizacije su “agenti humanitarnih promjena”, postoje kako bi poboljšale ljudske živote. Važne su za kvalitetu života u nekom društvu te su na usluzi društvu. Iako

¹ Menadžment neprofitnih organizacija. Dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/OIM/imaric/Menadment%20neprofitnih%20organizacija%20PROMJENJENO+%20planiranje%20+%20organiziraje.pptx> (03. svibnja 2017.)

² Vašiček, V., Vašiček, D., Sirovica, K. (2000): Računovodstvo neprofitnih organizacija, Računovodstvo i financije, Zagreb, str. 12.

imaju prihode, generiraju samo manji dio novca potrebnog za njihovo funkcioniranje. Njihovi prihodi proizlaze iz primjerice članarina, ulaznica, prodaja proizvoda/usluga itd.³

Neprofitne organizacije se mogu podijeliti prema slijedeća dva kriterija: području rada i vlasništvu organizacije. Prema području rada mogu biti: obrazovne, dobrotvorne, kulturne, zdravstvene, političke, religiozne, zaštitne i socijalne.

Dok se prema vlasničkoj strukturi neprofitne organizacije dijele na:⁴

-državne (javne, vladine) neprofitne organizacije kojima pripadaju proračunski korisnici i većim dijelom se financiraju kroz državni proračun, dok se nedržavne neprofitne organizacije klasificiraju kao ostale neprofitne organizacije i većinom se financiraju samostalno.

-nedržavne (privatne, nevladine) neprofitne organizacije financiraju se uglavnom kroz članarine, donacije, sponzorstva ili kroz pružanje različitih usluga. Iako su nedržavne, dio sredstava takve organizacije mogu dobiti i iz državnog proračuna.

Nadalje, neprofitne organizacije se mogu podijeliti i prema kriteriju financiranja. Na taj način postoje one koje se financiraju iz proračuna te ostale neprofitne organizacije koje sredstva pribavljaju kroz članarine, donacije i razne komercijalne akcije.

Neprofitne organizacije nisu “plaćene” obzirom na svoju uspješnost, ali niti ne mogu dobiti novac samo zbog dobrih namjera.⁵ Stoga moraju poslovati pozitivno, efikasno i efektivno kao i svaka poslovna organizacija kako bi opstale i nastavile s pomaganjem jer u protivnom bivaju eliminirane.

S obzirom na područje rada, neprofitne organizacije mogu biti: obrazovne, kulturne, religiozne, političke, zdravstvene, dobrotvorne, zaštitne (npr. sindikati, gospodarske komore i sl.) i socijalne, a s obzirom na vlasništvo mogu biti: vladine (državne, lokalne) i nevladine.⁶

³ Menadžment neprofitnih organizacija. Dostupno na:

<http://web.efzg.hr/dok/OIM/imaric/Menadment%20neprofitnih%20organizacija%20PROMJENJENO+%20plani ranje%20+%20organiziraje.pptx> (03. svibnja 2017.)

⁴Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V. (2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF. str. 3.

⁵ Menadžment neprofitnih organizacija. Dostupno na:

<http://web.efzg.hr/dok/OIM/imaric/Menadment%20neprofitnih%20organizacija%20PROMJENJENO+%20plani ranje%20+%20organiziraje.pptx> (03. svibnja 2017.)

⁶ Menadžment neprofitnih organizacija. Dostupno na:

<http://web.efzg.hr/dok/OIM/imaric/Menadment%20neprofitnih%20organizacija%20PROMJENJENO+%20plani ranje%20+%20organiziraje.pptx> (03. svibnja 2017.)

Osnovno obilježje koje neprofitne organizacije razlikuje od drugih je da njihovo djelovanje ima utjecaj na društvo, odnosno da svojim radom stvaraju bolje uvjete za život svih sudionika društvene zajednice. Rad neprofitnih organizacija se može promatrati kroz pet temeljnih značajki:

- formalno sastavljene – posjeduju institucionalnu stvarnost,
- u osnovnoj strukturi su nevladine – institucionalno su odvojene od države,
- imaju uspostavljeno samoupravljanje – kontroliraju i upravljaju vlastitim aktivnostima,
- ne raspodjeljuju dobit (vlasnicima, dioničarima...)
- dobrovoljne – uključuju značajan stupanj dobrovoljnog sudjelovanja osoblja u djelovanju organizacije.⁷

Skupini neprofitnih organizacija pripadaju: udruge, zaklade, ustanove, vjerske zajednice, političke stranke te razne druge organizacije. Osnovni cilj neprofitnih organizacija stvaranje je javne dobrobiti, ali njihovo djelovanje također može biti usmjereno zadovoljavanju uskih interesa svojih članova.⁸ Pojam neprofitnosti ne isključuje postojanje prihoda i profita kao ekonomskih kategorija u poslovanju udruga već podrazumijeva prisutnost i stjecanje prihoda i profita u smislu ostvarivanja neprofitnih ciljeva.⁹

Prava i obveze neprofitnih organizacija regulirane su nizom zakona i propisa. Međutim, njihovo financijsko poslovanje najvećim je dijelom regulirano sljedećim zakonima i propisima:¹⁰

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14)
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 1/15)
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o neprofitnom računovodstvu i Računskom planu (NN 25/17)

⁷ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.125.

⁸ Lešić, D. (2015): Neprofitne udruge kao nositelji razvoja socijalnog poduzetništva u Republici Hrvatskoj, Veleučilište Baltazar Zaprešić, str. 88.

⁹ Lešić, D. (2015): Neprofitne udruge kao nositelji razvoja socijalnog poduzetništva u Republici Hrvatskoj, Veleučilište Baltazar Zaprešić, str. 88.

¹⁰ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.127.

- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN31/15)

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN 67/17)

- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN 119/15)

Od 01. siječnja 2015. godine u Republici Hrvatskoj je na snazi Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/14). Temeljem tog zakona doneseni su prethodno navedeni pravilnici. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija uređuje:

-računovodstvena načela i poslove,

-načela iskazivanja imovine,

-obveza i vlastitih izvora te priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka,

-financijsko izvještavanje,

-reviziju godišnjih financijskih izvještaja,

-javnu objavu godišnjih financijskih izvještaja,

-sveobuhvatno financijsko poslovanje neprofitnih organizacija (načela sustava financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava) i

-nadzor nad financijskim poslovanjem i računovodstvom.¹¹

Ukratko, navedeni zakon omogućuje da sustav financijskog poslovanja, računovodstva, nadzora nad neprofitnim organizacijama bude jednostavan, pregledan te da ga mogu koristiti sve zainteresirane strane. Temeljem Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija doneseni su prethodno navedeni pravilnici.

Ministarstvo financija je ustrojilo Registar neprofitnih organizacija. On predstavlja središnji izvor podataka o neprofitnoj organizaciji potrebnih za utvrđivanje i praćenje obveze

¹¹Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.127.

sastavljanja i podnošenja financijskih izvješća, utvrđivanja financijskoga položaja i poslovanja te namjenskoga korištenja sredstava proračuna.

Bez obzira što se radi o neprofitnoj organizaciji, svaka je dužna voditi financijsko poslovanje u skladu sa zakonskim propisima pri čemu trebaju koristiti jednostavno, odnosno dvojno knjigovodstvo. Prve tri godine djelovanja svaka neprofitna organizacija mora voditi dvojno knjigovodstvo te sastavljati i predavati financijska izvješća.

Ako neprofitna organizacija koja je u obvezi vođenja dvojnoga knjigovodstva i sastavljanja i predavanja financijskih izvješća želi prijeći u jednostavno knjigovodstvo, može to učiniti, ali pod uvjetom da joj je na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno vrijednost imovine manja od 230.000,00 kn, a godišnji prihod, jednako tako, svake godine manji od 230.000,00 kn.¹²

Ovisno u kojem su knjigovodstvu, neprofitne su organizacije kao i sva druga poduzeća i organizacije osnovane s ciljem ostvarenja profita, dužne voditi i poslovne knjige. Tako su neprofitne organizacije koje su u jednostavnom knjigovodstvu dužne voditi.¹³

1.knjigu blagajne,

2.knjigu primitaka i izdataka,

3.knjigu ulaznih računa,

4.knjigu izlaznih računa i

5.popis dugotrajne nefinancijske imovine.

Iako neprofitne organizacije karakterizira odsutnost profita, kod njih je prisutna računovodstvena regulativa kojom je definiran niz zahtjeva za računovodstvenim izvještavanjem kako bi se pratile i nadzirale njihove aktivnosti i pratila učinkovitost korištenja sredstava koja uglavnom dobivaju od države, građana, poduzeća i ostalih donatora.¹⁴

Djelovanje raznih vrsta organizacija civilnog društva definirano je sljedećim zakonima:

-Zakonom o udrugama

¹²Djurkinjak, M. (2014): Osnove financija za neprofitne organizacije, WEB2TISAK, Zagreb str. 28.

¹³Djurkinjak, M. (2014): Osnove financija za neprofitne organizacije, WEB2TISAK, Zagreb, str. 28.

¹⁴Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.124.

-Zakonom o zakladama i fondacijama

-Zakonom o zadrugama te

-Zakonom o humanitarnoj pomoći.

Osim ovih temeljnih pravnih propisa kojima su definirani organizacijski oblici, postoje i propisi koji reguliraju specifičnosti u poslovanju istih. U najznačajnije propise ove vrste spadaju Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara, Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Zakon o porezu na dobit, Zakon o porezu na dohodak, Carinski zakon, Zakon o sudskim pristojbama i Zakon o upravnim pristojbama.¹⁵ Cilj ovih zakona je uglavnom olakšati porezni tretman neprofitnih organizacija.

2.2. Vrste neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije bez obzira koju vrstu posla obavljaju, imaju nekoliko zajedničkih karakteristika koje ih povezuju. Njihov zajednički cilj je pružanje usluga svojim članovima ili široj zajednici te mogu djelovati lokalno, ali i širom svijeta. Većina članova su volonteri, financiraju se najčešće donacijama i članarinama, a imaju i porezne privilegije.

U Republici Hrvatskoj neprofitne organizacije se mogu podijeliti prema dva kriterija: vlasništvu i području rada.

Uzimajući u obzir vlasništvo nad neprofitnim organizacijama dijele se na: državne (javne, vladine) neprofitne organizacije i nedržavne (privatne, nevladine) neprofitne organizacije.¹⁶

Državne neprofitne organizacije se većinski financiraju sredstvima iz proračuna, dok se nedržavne još zovu i ostale neprofitne organizacije te se većinom financiraju samostalno, kroz članarine, donacije, sponzorstva i slično. Ipak, i nedržavne organizacije se mogu jednim dijelom financirati proračunskim sredstvima.

¹⁵ Lešić, D. (2015): Neprofitne udruge kao nositelji razvoja socijalnog poduzetništva u Republici Hrvatskoj, Veleučilište Baltazar Zaprešić, str. 88.

¹⁶ Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V.,(2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF, 2009, str. 3.

S obzirom na područje rada u okviru kojeg neprofitne organizacije djeluju, iste se mogu podijeliti na: obrazovne, dobrotvorne, religiozne, političke, kulturne, zdravstvene, zaštitne, socijalne. U Tablici 1. su prikazane u vrste neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Vrste neprofitnih organizacija¹⁷

Neprofitne organizacije (proračunski korisnici)	Neprofitne organizacije (korisnici-neizravno financiranje iz proračuna)	Privatne neprofitne organizacije
-Državna tijela	-Gospodarske komore	-Političke stranke
-Ustanove	-Turističke zajednice	-Političke organizacije
-Vijeća manjinske samouprave	-Zoološki vrtovi	-Športska društva, klubovi i Savezi
-Proračunski fondovi	-Nacionalni parkovi	-Kulturno – umjetnička društva
-Mjesna samouprava	-Parkovi prirode	-Strukovne udruge, zajednice i savezi Socijalno – humanitarne društvene organizacije
		-Vjerske zajednice
		-Organizacije i udruge mladeži
		-Sindikati
		-Udruge građana

¹⁷ Izvor: Rad autora prema: Barberić, H.(2011): Računovodstvo neprofitnih organizacija s analitičkim računskim planom, primjerima knjiženja i propisima, VI. izmijenjena i dopunjena naklada, RRiF plus, Zagreb, str. 567.

3. TROŠKOVI U ORGANIZACIJAMA

Mnogi smatraju kako neprofitne organizacije ne mogu obavljati gospodarske djelatnosti jer one su neprofitne pa samim time ne mogu obavljati gospodarske djelatnosti, što nikako nije točno. Pojam neprofitan, kada se govori o neprofitnim organizacijama, znači da organizacija nije osnovana s ciljem ostvarivanja profita, odnosno s ciljem ostvarivanja dobiti za svoje članove ili osnivače, odnosno druge pravne ili fizičke osobe.¹⁸

Neprofitna organizacija smije obavljati gospodarsku djelatnost, ali se to odnosi isključivo na gospodarske djelatnosti koje su joj dopuštene statutom, osim onih koje su zakonom izričito zabranjene. Prihod koji neprofitna organizacija ostvari od gospodarske djelatnosti mora se utrošiti isključivo za obavljanje i unaprjeđenje djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom. Prilikom obavljanja gospodarske djelatnosti neprofitne organizacije se moraju pridržavati zakonskih propisa koji reguliraju predmetnu djelatnost.

Neprofitna organizacija postaje obveznik poreza na dodanu vrijednost ako joj vrijednost isporučenih (prodanih) dobara i obavljenih usluga koje nisu oslobođene PDV-a prelazi svotu od 300.000,00 kuna godišnje.¹⁹ Riječ je o isporukama dobara i usluga, obavljenim uz plaćanje naknade. S druge strane iznosi za primljene donacije i članarine naplaćene od članova se ne uključuju u kriterij za određivanje oporezivog prometa.

3.1. Troškovi

Troškovi predstavljaju novčani izraz utroška elemenata radnog procesa. Dobivaju se kada se cijene elemenata radnog procesa pomnože s utrošcima. Na taj način troškovi predstavljaju vrijednosni izraz utrošaka. Trošak je neizostavni dio poslovanja te predstavlja put k ostvarenju poslovnih ciljeva i stvaranju dobiti.

Postoje razne definicije troškova pa se tako mogu definirati kao poslovni rashodi jer su element koji utječe na konačnu cijenu proizvoda ili usluge koja se nudi.

¹⁸Djurkinjak, M. (2014): Osnove financija za neprofitne organizacije, WEB2TISAK, Zagreb, str. 28.

¹⁹ Udruge u poreznom i carinskom sustavu, Središnji državni portal. Dostupno na: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/udruge-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/1569> (02. rujna 2018.)

Trošak je u novčanim jedinicama iskazan iznos utrošenog novca ili druge imovine, izvršenih usluga, ili nastalih obveza u zamjenu za dobra ili usluge koje su primljene ili trebaju biti primljene.²⁰

Prema definiciji troškovi su vrijednosno izraženi trošci elemenata procesa proizvodnje ili pružanja usluga, a koji su nastali ili su uzrokovani poslovnom aktivnošću poduzeća.²¹ Teorije troškova se razvijaju sa razvojem odnosno povećanjem stupnja kompleksnosti poslovanja, a samim time i sa promjenom strukture troškova.

Uz pojam troška često su vezani i drugi pojmovi. To mogu biti: utrošak, izdaci, rashodi i gubici. Navedeni pojmovi su bliski pojmu troškova, ali nisu identični. Zbog toga će se u nastavku pobliže objasniti.²²

-Utrošak je prirodni izraz za utrošene elemente proizvodnje (npr. sati rada radnika, sati korištenja strojeva, kWh električne energije, i sl.)

-Izdaci predstavljaju smanjenje novčanih sredstava u blagajni ili na računu u banci. Izdaci mogu biti ekonomski povezani uz troškove ali i ne moraju.

-Rashodi su troškovi sadržani u prodanim proizvodima ili uslugama, tj. nabavna vrijednost prodane robe i materijala, te izdaci vezani za financiranje proizvodnje.

-Gubici izgubljene predmete rada tijekom proizvodnog procesa. Gubitak također predstavlja i negativni poslovni rezultat.

3.1.1. Upravljanje troškovima

Troškovima je moguće upravljati, a glavni cilj svakog menadžera je da troškovi budu što manji ili da uz što niže troškove se može proizvesti, odnosno ostvariti što više, na način da njihovo stvaranje nema dugoročne negativnih posljedica na rezultat poslovanja i konkurentsku poziciju poduzeća. Iako je sama pomisao na riječ trošak negativna, isti se isplati ako donosi veću dugoročnu korist.

Upravljanje troškovima (*eng. cost management*) može se definirati kao postizanje menadžerskih ciljeva na temelju optimalnog angažiranja troškova.²³ Radi se o posebnom

²⁰Polimeni, S. R., Handy, A. S., & Cashin, A. J. (1999): Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus., Zagreb, str 5.

²¹Analiza troškova. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/pds/Strat_pod/7.%20ANALIZA%20TROŠKOVA.pdf (03.svibnja 2017.)

²²Analiza troškova. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/pds/Strat_pod/7.%20ANALIZA%20TROŠKOVA.pdf (03.svibnja 2017.)

načinu vođenja poslovanja i upravljanja poduzećem pri čemu se velika važnost poklanja optimalizaciji troškova, a koja se može provoditi na svim poslovnim aktivnostima. Pritom je to potrebno stručno znanje, stalan rad, promišljanje i iskustvo koje proizlazi iz sveg navedenog.

Upravljanje troškovima omogućava smanjenje, odnosno optimizaciju troškova, što kao rezultat povećava rezultat poslovanja, točnije dobiti, ali i novčanih tokova, tj. doprinosi održavanju primjerene likvidnosti. O razini ekonomskog i poslovnog znanja poduzetnika i menadžera ovisi odabir strategija i mjera kojima se utječe na snižavanje troškova što u konačnici dovodi do uspjeha poduzeća.

Uspjeh poduzeća također ovisi o sposobnosti menadžmenta da napravi istraživanje tržišne okoline te na temelju rezultata izabere najbolja rješenja razvoja vlastitih proizvoda i usluga, a kao odgovor na tržišne mogućnosti. U okviru svojih svakodnevnih odluka, menadžeri donose brojne i raznovrsne odluke. Iste mogu biti dugoročne i kratkoročne, a bazirane su na informacijama kojima menadžment raspolaže. Za menadžerske odluke važna je kvaliteta informacija, a ista je odraz kvalitete izvora iz kojih menadžer prima informacije.

Računovodstvo je glavni izvor informacija za upravljanje troškovima. Financijsko računovodstvo je usmjereno vanjskim potrebama, a računovodstvo troškova je usmjereno pripremanju informacija za sastavljanje financijsko-računovodstvenih izvještaja u financijskom računovodstvu. Računovodstvo troškova služi i za upravljanje troškovima, odnosno zadovoljava potrebe menadžera u procesu pripreme tekućih i dugoročnih odluka. Informacije računovodstva troškova omogućuju različite menadžerske aktivnosti kao što su procjenjivanje vrijednosti zaliha, utvrđivanje cijena koštanja proizvoda i usluga, sastavljanje financijskih izvještaja, planiranje i kontrolu, kao i pripremu svih vrsta poslovnih odluka.²⁴

Računovodstvo troškova se obično odnosi na troškove proizvodnje, dok se upravljanje troškovima odnosi na procese koji prethode navedenim troškovima ili ih slijede, točnije odnosi se na troškove poslovnih aktivnosti.

Informacije koje daje računovodstvo troškova se odnose na prethodna razdoblja te kasne u praćenju bitnih promjena zbog čega nisu dovoljne da menadžer donese konačnu odluku. Iste ne pružaju odgovarajuća mjerila izvršenja, a suvremeni procesi automatizacije poslovnih

²³Upravljanje troškovima. Dostupno na: <http://oliver.efri.hr/~jana/ut-skripta.pdf> (03.svibnja 2017.)

²⁴Karić, M. (2010): Utjecaj novih metoda upravljanja troškovima na profitabilnost poduzeća, Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 30.

procesa čine neke tradicionalne tehnike računovodstva zastarjelim. Novija metoda je integralni sustav upravljanja troškovima, a temelji se na korištenju suvremenih metoda obračuna troškova, a usmjereni su dugoročno upravljanje poduzećem. Ipak i kod ovog sustava je potrebno poznavati njegove mogućnosti ograničenja jer u protivnom neće osigurati poboljšanje uspješnosti.

Suvremeni procesi decentralizacije poduzeća i automatizacija poslovnih procesa potaknuli su intenzivan razvitak sustava upravljanja troškovima, osobito u poduzećima koja planski mijenjanju svoje poslovanje.²⁵ Na taj način je neophodno pratiti nastale troškove te usporedo s tim, voditi računa o menadžerima i njihovom načinu rada jer su oni ovlašteni donositi odluke o njihovom nastanku. Sukladno navedenom, troškovi se prate po svim dijelovima poduzeća.

3.1.2. Vrste troškova

U radu svake organizacije koriste su prihodi. Za njihovo ostvarenje potrebno je žrtvovati neka sredstva, dakle, imati određene izdatke ili troškove čija svrha je postizanja specifičnog cilja.

Pritom, riječi izdatak i trošak se koriste kao sinonimi za odljev sredstava, ali u računovodstvu one nisu istoznačnice. S računovodstvenoga stajališta svaki je izdatak koji je nastao za pribavljanje sredstva, prije ili kasnije, trošak.²⁶

Prilikom stjecanja prihoda, poduzeće mora koristiti određeno sredstvo kojim će isti stjecati, dakle ima izdatak koji kasnije postaje trošak. Zato se izdatak za sredstvo smatra nedospjelim, odgođenim ili nataloženim troškom.

Mjerenje troškova znači mjerenje vrijednosti resursa koji se upotrebljavaju u nekoj aktivnosti. Troškove je potrebno ispravno klasificirati i šifrirati, odnosno rasporediti ih na način da se svaka potrebna informacija može vrlo lako i jednostavno pronaći.

Kriteriji razvrstavanja troškova mogu biti:²⁷

1. troškovi prema vremenu nastanka koji mogu biti povijesni, zamjenski, budući ili planirani

²⁵ Karić, M. (2010): Utjecaj novih metoda upravljanja troškovima na profitabilnost poduzeća, Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 30.

²⁶ Pojam troškova. Dostupno na: <http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/p8.pdf> (12. svibnja 2017.)

²⁷ Računovodstveno praćenje troškova poslovanja. Dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/RAC/btusek/rac/11.%20RA%C4%8CUNOVODSTVENO%20PRA%C4%86ENJE%20TRO%C5%A0KOVA%20POSLOVANJA.pdf> (13. svibnja 2017.)

2. troškovi prema funkciji, odnosno proizvodni ili neproizvodni,
3. troškovi prema položaju u financijskim izvještajima koji se dijele na troškove proizvoda i troškove razdoblja, zatim na primarne i konverzijske troškove te nedospjele i dospjele troškove,
4. troškovi prema mogućnosti obuhvata po nositeljima mogu biti direktni i indirektni,
5. troškovi prema ponašanju na promjenu aktivnosti, odnosno opsega proizvodnje, a koji se dijele na fiksne, varijabilne i mješovite troškove
6. troškovi prema značajnosti za donošenje poslovnih odluka, odnosno relevantni i nerelevantni troškovi.,
7. troškovi prema mogućnosti kontrole od strane menadžmenta, a koji se dijele na kontrolirane i nekontrolirane troškove.

U financijskom računovodstvu, ili pobliže u glavnome knjigovodstvu, troškovi se dijele na slijedeći način:

1. Prirodne vrste troškova
2. Troškovi prema mjestima i nosiocima
3. Troškovi prema dinamici poslovanja
4. Troškovi prema načinu raspoređivanja

Klasifikacija troškova prema prirodnim vrstama su:²⁸

1. Materijalni troškovi – trošak sirovina i materijala, ambalaža i sitni inventar, utrošena energija, utrošeni rezervni dijelovi, trošak materijala i dijelova za tekuće i investicijsko održavanje objekta, opreme i ostali materijalni troškovi
2. Troškovi usluga (proizvodnih i neproizvodnih) – usluge izrade o dorade proizvoda, usluga prijevoza, održavanja objekata i opreme i dr.
3. Troškovi amortizacije (dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine)

²⁸ Računovodstveno praćenje troškova poslovanja. Dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/RAC//btusek/rac/11.%20RA%C4%8CUNOVODSTVENO%20PRA%C4%86ENJE%20TRO%C5%A0KOVA%20POSLOVANJA.pdf> (13. svibnja 2017.)

4. Troškovi plaća zaposlenika – plaće i naknade plaća, porezi i doprinosi na plaće

5. Naknade troškova zaposlenicima – dnevnice, troškovi prijevoza na posao i s posla, troškovi prijevoza na službenom putu, troškovi stručnog usavršavanja i svi drugi troškovi koji su nastali u svezi sa sadašnjim i budućim radom

6. Rezerviranja za rizike i troškove – rezerviranja za mirovine i otpremnine, troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima

Podjela troškova na troškove prema mjestima omogućava da poduzeće uvidom u mjesto nastanka troška može jednostavnije upravljati troškovima. Mjesto troškova je funkcijski, prostorno ili stvarno zaokružena jedinica u okviru poduzeća u kojoj ili u vezi s kojom se u poslovanju pojavljuju troškovi koji se mogu rasporediti na pojedine proizvode i za koje je netko odgovoran.²⁹

Cilj obuhvaćanje troškova po mjestima troškova je utvrditi kontrolu troškova i efikasnosti menadžmenta mjesta troškova.

Troškovi prema mjestima i nosiocima su:

-Proizvodni (pogonski) troškovi, odnosno na one koji nastaju u proizvodnim centrima odgovornosti i na one koji nastaju u neproizvodnim centrima odgovornosti

-Troškovi konverzije

-Troškovi administracije, uprave i prodaje.

Raspored troškova po nositeljima prelazi zahtjeve financijskog računovodstva i spada u područje troškovnog računovodstva.

Troškovi prema dinamici poslovanja se dijele na: fiksne, varijabilne, miješane i diskrecijske. Oni ovise o razini iskorištavanja proizvodnog kapaciteta pa se još nazivaju i troškovi prema aktivnosti poslovanja.

Fiksni troškovi (ili stalni) su oni troškovi koji se ne mijenjaju sa promjenom obujma proizvodnje. Oni postoje čak i onda kada se uopće ne proizvodi (amortizacija, troškovi održanja, troškovi osiguranja, najamnine, zagarantirane plaće radnika i sl.). Fiksni troškovi se

²⁹Metode alokacije troškova proizvodnje. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/RAC//hpercevic/poslovno_planiranje/Metode%20alokacije%20OTP.pdf (14. svibnja 2017.)

povećavaju povećanjem stupnja amortizacije, odnosno porastom kapitalne intenzivnosti društva.³⁰

Varijabilni troškovi (ili promjenjivi) su oni troškovi koji se mijenjaju pri svakoj promjeni obujma proizvodnje. Obuhvaćaju troškove sirovine, energije, nadnica, transporta i sl.³¹

Miješani i diskrecijski troškovi također ovise o stupnju aktivnosti opsega proizvodnje, ali nisu ni fiksni ni varijabilni. Miješani troškovi posjeduju obje komponente i fiksnu i varijabilnu. Razlikuju se od relativno fiksnih troškova po tome što se „troškovi nakon povećanja pri prelasku u viši stupanj pripravnosti ponovno ponašaju kao fiksni troškovi, a miješani troškovi se do određenog stupnja ponašaju kao fiksni a nakon toga kao varijabilni, ili se do određenog stupnja ponašaju kao varijabilni a nakon toga kao fiksni troškovi.“³²

Diskrecijski troškovi nastaju kao posljedica diskrecijskih menadžerskih odluka. Iako se i ovi troškovi promatraju kao fiksni troškovi, postoje razlike između njih i apsolutno stalnih fiksnih troškova.

Troškovi prema načinu raspoređivanja se dijele na neposredne i opće, rezultat su rada cijelog poduzeća. To je veći dio amortizacije, zatim troškovi u vezi s funkcijama izvan proizvodnje (rukovođenje, planiranje, nabave, prodaje, financiranja itd.). Nadalje, to su troškovi koji su rezultat stvaranja uvjeta u samoj proizvodnji (rukovođenje proizvodnjom, nadzor, čišćenje i osvjetljenje prostora u kojem se radi, čuvanje, održavanje itd.).³³

³⁰Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF Zagreb, str. 207.

³¹ Analiza troškova. Dostupno na:

http://web.efzg.hr/dok/pds/Strat_pod/7.%20ANALIZA%20TRO%C5%A0KOVA.pdf (03. svibnja 2017.)

³²Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF Zagreb, str. 207.

³³ Troškovi. Dostupno na: <http://www.darko-golner.com/download/tekstovi/troskovi.pdf> (17. svibnja 2017.)

4. ANALIZA TROŠKOVA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neprofitne organizacije su nevladine organizacije koje se bave općekorisnim i dobrotvornim aktivnostima. Iako su iste dobrovoljne organizacije čija prvenstvena svrha postojanja nije stjecanje profita, u suvremenom svijetu u kojem djeluju, pred njima su sve veći izazovi za povećanom odgovornosti i mjerenjem učinkovitosti poslovanja. Učinkovitost svake neprofitne organizacije, između ostalog, podrazumijeva kontinuiranu usklađenost prikupljanja sredstava i njihovo učinkovito korištenje uz istovremeno ostvarivanje misije, odnosno društvenog doprinosa.³⁴

Kako bi sve zainteresirane strane dobile uvid u rad neprofitne organizacije, potrebno je imati saznanja o financijskoj stabilnosti iste, odnosno njezinim rezultatima koji su sadržani u financijskim izvještajima. Financijski izvještaji predstavljaju odličnu informacijsku podlogu, ali se tek njihovom analizom dolazi do kvalitetnih podataka. Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija pomaže u razumijevanju financijskih izvještaja, procjeni projekata i poslovanja organizacije te ocjeni financijske stabilnosti pojedine neprofitne organizacije.³⁵

U nastavku će se analizirati tri društva Crvenog križa u Republici Hrvatskoj: GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Splitu, GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Zagrebu i GDCK – Gradskog društva Crvenog križa u Rijeci.

4.1. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Splitu

Gradsko društvo Crvenog križa Split je udruga za promicanje humanitarnih ciljeva i akcija od opće koristi koja djeluje na osnovi načela međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca.³⁶ Oni su neprofitna pravna osoba te jedan od ustrojstvenih oblika Hrvatskog Crvenog Križa čije djelovanje se proteže na područje Splita i okolice, uključujući i otok Šoltu.

³⁴Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.123.

³⁵Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str.123.

³⁶ Crveni križ Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/o-nama/>, (24.svibnja 2017.)

Gradsko društvo Crvenog križa Split uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskom Crvenom križu (NN 71/2010) potrebno je razlikovati javne ovlasti Gradskog društva Crvenog križa i druge zadaće i poslove.³⁷

Javne ovlasti Gradskog društva Crvenog križa Split su:³⁸

-zastupa i promiče ideje i načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca, kao i međunarodnog humanitarnog prava,

-organizira i vodi službu traženja,

-traži, prima i raspoređuje humanitarnu pomoć,

-pokreće i organizira akcije solidarnosti za pomoć osobama u potrebi i žrtvama velikih prirodnih, ekoloških i drugih nesreća, te osigurava čuvanje određenih količina materijalnih dobara za te potrebe,

-organizira razne oblike međusobnog pomaganja građana,

-podiže i unapređuje zdravstvenu kulturu građana,

-organizira i provodi akcije dobrovoljnog davanja krvi, okuplja darivatelje, vodi o njima evidenciju i utvrđuje mjerila za priznanje te im dodjeljuje priznanja i potvrde,

-osposobljava građane za pružanje prve pomoći u svakodnevnom životu, školovanju, na radu, u nesrećama,

-obavlja i druge poslove sukladno zakonu, temeljem kojih stječe prihod, a koji isključivo služi za obavljanje djelatnosti utvrđenih Statutom.

Gradsko društvo Crvenog križa Split također vodi skrb i brigu o posebno ugroženim kategorijama stanovništva te brine o mladim ljudima kroz razna individualna i grupna savjetovanja te rad s njima.

Društvo primjenjuje računovodstvene politike u skladu sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija pri čemu se poštuju računovodstvena načela: točnost, istinitost, pouzdanost i pojedinačno iskazivanje pozicija po vrstama prihoda i rashoda kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Podaci se u poslovnim knjigama

³⁷Crveni križ Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/o-nama/>, (24.svibnja 2017.)

³⁸Crveni križ Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/o-nama/>, (24.svibnja 2017.)

unose po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja.

Prihodi i rashodi GDCK Split ustanovljuju se financijskim planom koji svake godine donosi Skupština, a po završetku godine donosi se godišnji obračun kojim se ustanovljuju rezultati financijskog poslovanja. Slika 1. prikazuje prihode i rashode ostvarene u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Prihodi su u 2015. godini iznosili 3.634.360kn, što je za 59.073kn manje nego u 2014. godini. S druge strane, rashodi su u navedenom periodu manji za 68.528kn.

Rashodi koje ostvaruje GDCK Split se dijele na:

-Rashode za radnike (plaće za redovan rad i doprinosi na plaće)

-Materijalne rashode (naknade troškova zaposlenima, službena putovanja, naknade za prijevoz, stručna usavršavanja, naknade volonterima i naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa i sl.)

-Rashodi amortizacije

-Financijske rashode

-Donacije (tekuće donacije)

-Ostale rashode (kazne, penali i naknade štete)

Slika 1. Izvještaj o prihodima i rashodima od 01.01. – 31.12.2015. godine

Račun iz računskog plana	OPIS	2014. HRK	2015. HRK
3	PRIHODI (AOP 002 do 041)	3.693.433	3.634.360
31	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	1.064.500	1.028.175
32	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	464	628
33	Prihodi po posebnim propisima	1.463.652	1.678.649
34	Prihodi od imovine	120.667	125.930
35	Prihodi od donacija	556.212	214.931
36	Ostali prihodi	487.938	585.723
37	Prihodi od povezanih neprofitnih org.	0	0
4	RASHODI (AOP 045 do 126)	(3.547.398)	(3.478.870)
41	Rashodi za radnike	(1.391.290)	(1.384.056)
42	Materijalni rashodi	(1.078.694)	(1.130.743)
43	Rashodi amortizacije	(40.439)	(127.781)
44	Financijski rashodi	(10.072)	(12.154)
45	Donacije	(1.013.731)	(822.133)
46	Ostali rashodi	(13.172)	(2.003)
47	Financiranje neprofitnih organizacija	(0)	(0)
	VIŠAK PRIHODA (AOP 001 do 044)	146.035	155.166
	MANJAK PRIHODA	(0)	(0)
5221	Višak prihoda – preneseni	495.002	641.032
5222	Manjak prihoda – preneseni	(0)	(0)
	Obračun poreza na dobit	(0)	(0)
	Višak prihoda raspoloživ u slijedećem razdoblju (AOP 134+136–135–137–138)	641.037	796.203
	Manjak prihoda za pokriće u slijedećem razdoblju (AOP 135+137– 134–136+138)	(0)	(0)

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

U nastavku će se prikazati rashodi, odnosno troškovi koje je društvo imalo u 2015. godini. Slika 2. prikazuje stavke rashoda u koje spadaju: plaće te porezi, prirezi i doprinosi na iste, zatim obveze prema dobavljačima te ostale obveze iz poslovanja.

Slika 2. Obveze za rashode

R.B.	OPIS	2014. HRK	2015. HRK
1)	Obveze za plaće - neto	69.238	72.426
2)	Obveze za porez i prirez na dohodak iz plaća	8.601	7.742
3)	Obveze za doprinose iz plaća	20.565	20.036
4)	Obveze za doprinose na plaće	17.161	17.233
5)	Ukupno obveze	115.565	117.437
6)	Obveze prema dobavljačima u zemlji	49.725	117.341
7)	Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja	141.905	67.405
8)	Ukupno obveze	191.630	184.746

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Sveukupne obveze na kraju godine se odnose na obračunate, a još neplaćene troškove osoblja. Ove obveze su isplaćene na početku 2016.godine. Obveze prema dobavljačima su povećane, a obveze za financiranje rashoda su smanjene. Najveće su stavke obvezne prema HCK Zagreb, Konzum i Mungos. Društvo nema obveza po primljenim kreditima niti je ugovorilo zaloge imovine kao pravo vjerovnika. Ostale obveze za financiranje rashoda poslovanja iznose 67.405,00 HRK.

Troškovi osoblja se odnose na dohodak za radnike (u bruto iznosu) što uključuje Neto plaće, doprinose za mirovinsko osiguranje te porez i prirez iz plaća kao i doprinose na dohodak kojeg izravno plaća Društvo (zdravstveno i zapošljavanje). U ostale rashode za radnike su uključeni: nagrade, darovi, bolovanje do 90 dana i dr. Rashodi radnika su ostali na istoj razini kao i u prošloj godini. Sve navedeno prikazuje Slika 3.

Slika 3. Rashodi za radnike

R.B.	OPIS	AOP	2014. HRK	2015. HRK
1)	Plaće za redovni rad	(047)	1.167.033	1.153.605
2)	Plaće u naravi	(048)	0	0
3)	Ostali rashodi za radnike	(051)	26.270	30.000
4)	Doprinosi na plaće	(052)	197.987	200.451
5)	Ukupno		1.391.290	1.384.056

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Materijalni rashodi su neznatno porasli u odnosu na prošlu godinu, što prikazuje Slika 4. Obuhvaćaju korištenje usluga i dobara potrebnih za redovno funkcioniranje i obavljanje djelatnosti. Naknada troškova radnicima uključuje službena putovanja, prijevoz., stručno usavršavanje i dr. Naknade volonterima se isplaćuju na temelju odluke a na traženja volontera odnose se na troškove službenog puta. Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa uključuju davanja za rad i druge troškove odnose se na intelektualne usluge po ugovorima o djelu.

Slika 4. Materijalni rashodi

R.B.	OPIS	AOP	2014.	2015.
			HRK	HRK
1)	Naknada troškova radnicima	(058)	68.659	81.160
2)	Naknada članovima predstvaničkih tijela	(062)	0	0
3)	Naknade volonterima	(067)	20.390	30.993
4)	Naknade ostalim osobama	(072)	124.997	116.003
5)	Rashodi za usluge	(077)	676.968	704.961
6)	Rashodi za materijal i energiju	(087)	163.053	174.746
7)	Premije osiguranja	(093)	19.902	16.765
8)	Reprezentacija	(094)	4.725	6.115
9)	Ukupno		1.078.694	1.130.743

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Ostvarene su više od planiranih za 21.003,00 HRK. Rashodi za usluge se odnose na: usluge pošte, investicijskog održavanja, komunalne usluge, zakupnine, intelektualne usluge i ostale usluge. Ovi rashodi su ostvareni manje od planiranih (726.000,00 HRK) za 2,90%. Rashodi materijala i energije se odnose na: uredski materijal, energiju, sitan inventar i ostale rashode. Planirani su 130.000,00 HRK, a ostvareni su u iznosu od 174.746,00 HRK.

Društvo posjeduje dugotrajnu imovinu u koju spadaju: stambeni, poslovni i drugi građevinski objekti, uredska oprema i namještaj, komunikacijska, medicinska i oprema za održavanje, prijevozna sredstva te ostale nespomenute vrijednosti. Pritom je proizvedena dugotrajna imovina povećana u odnosu na prošlu godinu za 44,48%. Povećanje je nastalo revalorizacijom nekretnina u 2015.godini za iznos revalorizacije formirana je revalorizacijska pričuva u kapitalu društva. Dio poslovnog prostora je investicijskim ulaganjem pretvoren u

stambeni prostor koji će donositi prihod Društvu u budućnosti. Obračun amortizacije, odnosno postupak otpisivanja vrijednosti nematerijalne imovine, prikazuje Slika 5.

Slika 5. Rashodi amortizacije

R.B.	OPIS	AOP	2014. HRK	2015. HRK
1)	Rashodi amortizacije	(098)	40.439	127.781
2)	Ukupno		40.439	127.781

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Amortizacija se obračunava na vlastitu materijalnu imovinu u skladu s zakonskim odredbama. Ovi troškovi su povećani u odnosu na prošlu godinu za 87.342,00 HRK. Povećanje je ostvareno zbog povećanja osnovnice obračuna amortizacije.

U financijske rashode Crvenog križa spadaju: kamate na kredite, bankarske usluge i ostali financijski rashodi pri čemu su isti u 2015. godini veći za 2.082,00 HRK, a što prikazuje Slika 6.

Slika 6. Financijski rashodi

R.B.	OPIS	AOP	2014. HRK	2015. HRK
1)	Kamate na kredite	(102)	0	0
2)	Bankarske usluge	(106)	10.072	9.546
3)	Ostali nespomenuti fin. rashodi	(109)	0	2.608
4)	Ukupno		10.072	12.154

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Specifičnost Crvenog križa su donacije mnogim ugroženim skupinama ljudi. Iste se odnose na donacije: udrugama, građanima i djeci. Ostale donacije predstavljaju trošak zdravstvenog odgoja, programa solidarnost, zahvalnog obroka na teret grada i drugi. Na Slici 7. su prikazane donacije Crvenog križa.

Slika 7. Dane donacije

R.B.	OPIS	2014.	2015.
		HRK	HRK
1)	Trošak programa mladeži	38.359,30	50.912,98
2)	Trošak prve pomoći	70.809,70	53.601,65
3)	Trošak interventnog tima	69.712,13	57.002,04
4)	Trošak programa spašavanja	34.022,32	74.751,28
5)	Zahvalni obrok DDK	161.947,21	186.902,29
6)	Trošak proslave DDK	65.662,50	159.144,52
7)	Donacije građanima	133.558,72	102.449,38
8)	Ostali troškovi	439.662,12	137.368,55
9)	Ukupno donacije	1.013.731,00	822.132,69

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Prema revizijskom izvještaju, u 2015. godini je za 191.598,31 HRK bilo manje donacija nego u 2014. godini.

Postoji još i skupina ostalih rashoda, koja se odnose na ostala porezna davanja i ostale nespomenute rashode, a koji su prikazani na Slici 8.

Slika 8. Ostali rashodi

R.B.	OPIS	AOP	2014.	2015.
			HRK	HRK
1)	Rashodi za ostala davanja (124)	(124)	2.528	1.883
2)	Ostali nespomenuti rashodi		10.644	120
3)	Ukupno		13.172	2.003

Izvor: Izvještaj revizije, <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>

Nakon što se usporedbe ukupni prihodi i ukupnih rashodi, dolazi se do podataka koji pokazuju rad organizacije u vremenu u kojem se promatra. Iz revizorskog izvještaja za Crveni križ u Splitu, u 2015.godini ostvaren je višak prihoda u iznosu od 155.166 HRK. Što je u skladu s temeljnim načelom ekonomije, odnosno da prihodi budu veći od rashoda te prodajna cijena pojedinog učinka treba biti veća od troškova koji su potrebni da proizvod ili usluga bude ostvarena.

Kako bi se dobio bolji uvid u troškove Gradsko društvo Crvenog križa Split, u Tablici 2. će se prikazati troškovi kroz posljednje četiri godine, dakle u 2016., 2015., 2014. i 2013. godini.

Tablica 2. Prikaz rashoda od 2013. - 2016. godine

	2016	2015	2014	2013
RASHODI	4.471.954,00	3.478.870,00	3.547.398,00	2.769.687,00
Rashodi za radnike	1.524.147,00	1.384.056,00	1.391.290,00	1.393.880,00
Materijalni rashodi	1.491.813,00	1.130.743,00	1.078.694,00	756.379,00
Rashodi amortizacij	84.381,00	127.781,00	40.439,00	46.845,00
Financijski rashodi	12.941,00	12.154,00	6.739,00	10.072,00
Donacije	1.354.935,00	822.133,00	1.013.731,00	563.682,00
Ostali rashodi	3.737,00	2.003,00	13.172,00	2.162,00

Izvor: Rad autora prema podacima dostupnim na:
<https://banovac.mfin.hr/rnopr/FinancijskoIzvjesce.aspx?id=6505>

Sukladno tablici, Gradsko društvo Crvenog križa Split bilježi rast rashoda tijekom promatranog razdoblja. Najveći rashodi otpadaju na rashode za radnike čiji iznos je 2013. godine bio 1.393.880,00 kn, zatim je u slijedeće dvije godine bilježio lagani pad, dok u 2016. godini taj iznos u odnosu na 2015. godinu raste za 140.091,00 kn.

Materijalni rashodi također bilježe rast kroz godine, pri čemu najviše otpada na troškove: naknade troškova zaposlenih poput prijevoza i putovanja zaposlenih, naknade osobama izvan radnog odnosa i sl, rashodi za usluge (usluge tekućeg i investicijskog održavanja, komunalne, intelektualne te zakupnine i najamnine) zatim rashodi za materijal i energiju. Od navedenih troškova najznačajniji su: rashodi za usluge (961.155,00 kn u 2016. godini) te rashodi za materijal i energiju (198.680,00 kn u 2016. godini).

Rashodi amortizacije su bili najveći u 2015. godini te su iznosili 127.781,00 kn, dok u 2016. padaju te iznose 84.381,00 kn.

Iako financijski rashodi bilježe lagani rast iz godine u godinu (osim u 2014. godini), njihovi iznosi su najmanji, a odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa te ostale financijske rashode.

Većina ljudi rad Crvenog križa povezuje sa donacijama koje oni dijele potrebitima i ugroženom stanovništvu. Zbog toga su donacije kod njih na rashodovnoj strani. Njihova visina ovisi o potrebama stanovništva, ali i količini sredstava koje Crveni Križ može podijeliti. U 2013. godini u odnosu na promatrano razdoblje, donacije su bile najmanje te su iznosile 563.682,00 kn. U slijedećoj godini taj iznos raste na 1.013.731,00 kn, dok u 2015.

pada na 822.133,00 kn. U posljednjoj godini promatranog razdoblja 2016., na donacije je potrošeno 1.354.935,00 kn.

Ostali rashodi su oni koje nije moguće sortirati u gore navedene kategorije, ali su i njihovi iznosi značajno manji. Svi oni iznose nekoliko tisuća kuna kroz cijelu godinu i najviše se odnose na: kazne, penale i naknade štete te rashode za porezna davanja. Jedino je u 2014. godini zabilježen nešto veći iznos, odnosno 13.172,00 kn.

4.2. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Zagrebu

Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb je udruga za promicanje humanitarnih ciljeva i zadaća na području zaštite i unapređenja zdravlja, socijalne skrbi, zdravstvenog i humanitarnog odgoja.³⁹ Ovdje se radi o jednoj od najstarijih organizacija u Republici Hrvatskoj, obzirom da je ista osnovana 1878. godine.

Društvo je neprofitna, nevladina i neovisna organizacija koja uz profesionalno angažirano osoblje ima pomoć od strane volontera. Oni organiziraju razne akcije te provode razne oblike pomoći građanima u duhu humanizma i solidarnosti, a sve u skladu sa sedam temeljnih načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca: humanost, nepristranost, neutralnost, neovisnost, dobrovoljnost, jedinstvo i univerzalnost.⁴⁰ Svojim radom, kroz jačanje solidarnosti, humanosti i poštivanje ljudskog bića, utječu na djecu i mladež, a na taj način i ukupno građanstvo te generacije koje dolaze. Oni promiču načela međusobnog pomaganja, tolerancije, suradnje među ljudima i života u miru.

Upravljačka struktura GDCK Zagreb se sastoji od Nadzornog odbora koji broji pet članova, Odbora koji u svom sastavu ima petnaest članova te Skupštine koja ima jednog predsjednika, dva potpredsjednika i 29 članova te Savjeta kao radnog tijela Skupštine.

Osnovni ciljevi GDCK Zagreb propisani su Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu (NN 71/10) te su:⁴¹

³⁹ GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/index.php/o-nama/> (03. svibnja 2018.)

⁴⁰ GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/index.php/o-nama/> (03. svibnja 2018.)

⁴¹ GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/index.php/o-nama/> (03. svibnja 2018.)

- ublažavanje ljudskih patnji, a osobito onih izazvanih oružanim sukobima, velikim prirodnim, ekološkim, tehnološkim i drugim nesrećama s posljedicama masovnih stradanja i epidemija
- doprinos unapređenju i zaštiti zdravlja, prevenciji bolesti i podizanju zdravstvene i ekološke svijesti
- poticanje i unapređenje solidarnosti, promicanje volonterstva i međusobnog pomaganja te socijalne sigurnosti građana.

Poput drugih neprofitnih organizacija, GDCK Zagreb mora uredno voditi financijsku evidenciju svoga rada i djelovanja, odnosno uz sve potrebne službe, imati i računovodstvo koje će voditi brigu o financijskom stanju organizacije.

U ukupne prihode spadaju prihodi od prodaje roba i pružanja usluga, članarina, prihodi po posebnim propisima, prihodi od imovine i donacija te ostali prihodi. Strukturu ukupnih prihoda prikazuje Tablica 3.

Tablica 3. Ukupni prihodi u 2014. i 2015. godini

	2014.	2015.	Index
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	11.377.331	11.764.416	103,4
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	7.242	9.636	133,1
Prihodi po posebnim propisima	8.491.616	8.271.844	97,4
Prihodi od imovine	728.106	700.292	96,2
Prihodi od donacija	2.684.460	1.373.105	51,2
Ostali prihodi	182.126	389.056	213,6
UKUPNI PRIHODI	23.470.881	22.508.349	95,9

Izvor: Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)

Iz tablice se može očitati da su ukupni prihodi u 2015. godini manji za 4% u odnosu na prethodnu godinu. Od navedenih izvora prihoda, najveći pad pokazuju prihodi od donacija.

Slijedeća značajna stavka financijskog izvještaja su rashodi za radnike koji se odnose na plaće i doprinose radnika, otpremnine te posebne doprinose, a koji su prikazani Tablicom 4.

Tablica 4. Rashodi za radnike u 2014. i 2015. godini

	2014.	2015.	Index
Plaće za redovan rad i plaće u naravi	8.113.795	7.936.108	97,8
Rashodi za otpremnine	336.294	743.967	221,2
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.209.489	1.225.602	101,3
Doprinosi za zapošljavanje	136.866	134.891	98,6
Posebni doprinos za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	0	8.180	
Ukupno rashodi za radnike	9.796.444	10.048.748	102,6

Izvor: Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)

Rashodi za radnike su veći u 2015. godini u odnosu na 2014. godinu. Razlog je odlazak sedam radnika u mirovinu pa su rashodi za otpremnine dvostruko veći.

Materijalni rashodi podrazumijevaju razne naknade za sudionike koji djeluju u neprofitnoj organizaciji. To mogu biti plaće za zaposlenike, naknade za volontere i druge osobe koje rade u organizaciji, ali nemaju zasnovan radni odnos.

U materijalne rashode spadaju također:

-rashodi za usluge (npr. komunalne usluge, telefona, pošte i prijevoza zatim zakupnine, intelektualne, zdravstvene i računalne usluge)

-rashodi za materijal i energiju (materijal i sirovine, energija, uredski materijal, sitni inventar i slično.

-ostali nespomenuti materijalni rashodi.

Materijalni rashodi su veći u promatranom razdoblju u odnosu na godinu ranije, posebice stavka „ostali nespomenuti materijalni rashodi“ u koju spadaju neki programi (za mlade, financiranje stambenih zajednica, izdaci za plaćanje obroka učenicima čiji roditelji to nisu u mogućnosti te troškovi socijalnog dućana) koji su započeli u 2015. godini. Iste prikazuje Tablica 5.

Tablica 5. Materijalni rashodi

	2014.	2015.	Index
Naknade troškova zaposlenima	575.281	565.933	98,4
Naknade volonterima	16.265	31.109	191,3
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	421.345	362.206	86
Rashodi za usluge	4.934.596	4.353.669	88,2
Rashodi za materijal i energiju	3.583.506	3.397.862	94,8
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	466.700	1.519.556	325,6
Ukupno materijalni rashodi	9.997.693	10.230.335	102,3

Izvor: Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)

U GDCK Zagreb se rashodi za donacije dijele na tekuće donacije i stipendije koje organizacija daje učenicima i studentima. Pregled navedenih rashoda prikazuje Tablica 6.

Tablica 6. Rashodi za donacije

	2014.	2015.	Index
Tekuće donacije	1.910.402	430.875	22,6
Stipendije	7.000	0	0
Ukupno rashodi za materijal i energiju	1.917.402	430.875	22,5

Izvor: Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)

Rashodi za donacije su u 2014. godini bile znatno veće, posljedica čega su donacije građanima i kućanstvima pogođenim poplavama u Slavoniji.

Ukupni rashodi sadržavaju rashode za radnike, materijalne i financijske rashode, te rashode amortizacije i od donacija. Ukupni rashodi su u 2016. godini bili najveći u razdoblju od 2014. do 2016. godine, što je prikazano u Tablici 7.

Tablica 7. Ukupni rashodi u razdoblju od 2014. – 2016. godine

	2016	2015	2014
RASHODI	26,574,754.00	22,436,239.00	23,374,183.00
Rashodi za radnike	10,005,797.00	10,048,748.00	9,796,444.00
Materijalni rashodi	10,951,279.00	10,230,335.00	9,997,693.00
Rashodi amortizacij	1,504,258.00	1,622,383.00	1,603,299.00
Financijski rashodi	42,790.00	25,828.00	17,281.00
Donacije	3,721,094.00	430,875.00	1,917,402.00
Ostali rashodi	349,536.00	78,070.00	42,064.00

Izvor: Rad autora prema podacima dostupnim na: http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2017/12/Financijski-izvjes%CC%8Ctaj_2016-ilovepdf-compressed.pdf (05. svibnja 2018.)

Ukupne prihode te njihov rast u promatranom razdoblju od 2014. - 2016. godine prikazuje Tablica 8.

Tablica 8. Ukupni prihodi u razdoblju od 2014. - 2016. godine

	2016	2015	2014
PRIHODI	26,070,050.00	22,508,349.00	23,470,881.00
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	12,597,033.00	11,764,416.00	11,377,331.00
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	163.00	9,536.00	7,242.00
Prihodi po posebnim propisima	8,242,578.00	8,271,844.00	8,491,616.00
Prihodi od imovine	697,477.00	700,292.00	728,106.00
Prihodi od donacija	4,113,179.00	1,373,105.00	2,684,460.00
Ostali prihodi	419,620.00	389,056.00	182,126.00

Izvor: Rad autora prema podacima dostupnim na: http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2017/12/Financijski-izvjes%CC%8Ctaj_2016-ilovepdf-compressed.pdf (05. svibnja 2018.)

Prihodi u 2015. godini manji su za 4,1% u odnosu na godinu ranije, dok su rashodi istodobno manji za 4% u odnosu na godinu ranije. Rezultat toga je činjenica da se višak prihoda u 2015. godini smanjio za 25% u odnosu na višak prihoda godinu dana ranije. Navedeno prikazuje Tablica 9.

Tablica 9. Višak prihoda

	2014.	2015.	Index
Višak prihoda	96.698	72.110	74,6

Izvor: Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)

4.3. GDCK – Gradsko društvo Crvenog križa u Rijeci

Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Rijeka je neprofitna pravna osoba sa sjedištem u Rijeci, a djeluje na osnovu temeljnih načela Međunarodnog pokreta, na području grada Rijeke te u gradovima Bakar, Kraljevica, Kastav i u općinama Čavle, Jelenje, Klana, Kostrena i Viškovo.

Hrvatski Crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Rijeka ima pravnu osobnost i jedan je od ustrojstvenih oblika Hrvatskog Crvenog križa. U svom radu promiče humanitarne ciljeve i provodi akcije od opće koristi, te djeluje na temelju misije i načela Međunarodnoga pokreta Crvenoga križa i Crvenoga polumjeseca i kao punopravni član Društva Crvenog križa Primorsko – goranske županije i saveza udruga Hrvatskog Crvenog križa uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske.⁴²

GDCK Rijeka ima znak, pečat i zastavu Hrvatskog Crvenog križa, koriste se u skladu sa Ženevskim konvencijama i njihovim Dopunskim protokolima (Protokol I, Protokol II i Protokol III), rezolucijama Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca o korištenju znaka i naziva crvenog križa, crvenog polumjeseca i crvenog kristala.

Član može postati svaka zainteresirana osoba, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, političkom ili drugom uvjerenju, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama.

⁴² GDCK Rijeka. Dostupno na: <http://www.ck-rijeka.hr/index.php/o-nama> (07. svibnja 2018.)

Kako bi rad GDCK Rijeka bio što efikasniji i efektivniji, te kako bi djelovao u svrhu boljeg života svojih korisnika, isti surađuje s tijelima vlasti gradova i općina na kojima djeluje te drugim udrugama i institucijama koje promiču i ostvaruju srodne humanitarne ciljeve i programe.

O radu GDCK Rijeka brine Skupština GDCK Rijeka kao najviše tijelo upravljanja i odlučivanja čiji rad se odvija na sjednicama i u kojem sudjeluju članovi putem izabranih predstavnika - zastupnika. Izvršno tijelo Skupštine odgovorno za rad između sjednica Skupštine je Odbor GDCK Rijeka koje brine o provođenju opće politike društva i nadzire operativno rješavanje svih pitanja tijekom poslovne godine u skladu s odlukama, zaključcima i preporukama skupštine. Organizacija ima i počasne članove te Nadzorni odbor, odnosno tijelo koje nadzire financijsko-materijalno poslovanje društva i namjensko trošenje sredstava društva.

Zbog uspješnog provođenja i organiziranja aktivnosti Crvenog križa Rijeka imenuju se Komisije koje nisu predviđene po Statutu Gradskog društva Crvenog križa Rijeka: Komisija za interventne radove u objektu i parku Doma Crvenog križa, Komisija za praćenje i provođenje radova na terenu Crvenog križa u Fužinama, Komisija za izbor najuspješnijih likovnih i literarnih radova, Komisija za pripremu i osposobljavanje interventnih ekipa, Komisija za radne odnose i Komisija za logistiku.⁴³

Budući da je GDCK Rijeka pravna osoba, obavezna je voditi knjige o ulaznim i izlaznim računima, ali i cjelokupnom poslovanju čije djelovanje se ogleda u financijskim izvještajima.

Ukupni prihodi GDCK Rijeka su za 4% veći u 2015. godini, nego u 2014. godini. Najveće promjene, prema Tablici 10. koja ih prikazuje, odnose se na prihode po posebnim propisima koji su u odnosu na prethodnu godinu značajno porasli. Iako su prihodi od prodaje roba i pružanja usluga te članarinama, manji nego u prethodnoj godini, GDCK ipak bilježi rast ukupnih prihoda.

⁴³ GDCK Rijeka. Dostupno na: <http://www.ck-rijeka.hr/index.php/o-nama> (07.05.2018.)

Tablica 10. Ukupni prihodi GDCK Rijeka

	2014	2015	Indeks
PRIHODI	6,433,813.00	6,692,876.00	104.03
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	5,488,393.00	3,609,057.00	65.76
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	90,614.00	69,253.00	76.43
Prihodi po posebnim propisima	495,956.00	2,656,884.00	535.71
Prihodi od imovine	65,875.00	70,137.00	106.47
Prihodi od donacija	149,422.00	174,197.00	116.58
Ostali prihodi	143,553.00	113,348.00	78.96

Izvor: Rad autora prema podacima dostupnim na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

Rashodi za radnike se odnose na plaće radnika, doprinose za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje te ostale rashode radnika. Isti su veći u 2015. godine nego u ranijem razdoblju, međutim oscilacije nisu značajnije.

Tablica 11. Rashodi za radnike GDCK Rijeka

	2014	2015	Indeks
RASHODI ZA RADNIKE	2,088,364.00	2,112,019.00	101.13
Plaće	1,705,314.00	1,725,337.00	101.17
Ostali rashodi za radnike	98,200.00	87,200.00	88.80
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	247,333.00	258,801.00	104.64
Doprinosi za zapošljavanje	37,517.00	40,681.00	108.43

Izvor: Rad autora prema podacima dostupnim na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

U materijalne rashode spadaju naknade za radnike i volontere, te rashodi za usluge, materijal i energiju, ali i ostali nespomenuti materijalni rashodi. U promatranom razdoblju u odnosu na prethodnu godinu, isti su bili značajnije veći u stavkama naknade za volontere te materijal i energiju.

Tablica 12. Materijalni rashodi GDCK Rijeka

	2014	2015	Indeks
MATERIJALNI RASHODI	4,101,051.00	4,339,957.00	105.83
Naknade troškova radnicima	104,635.00	98,328.00	93.97
Naknade volonterima	57,963.00	68,841.00	118.77
Rashodi za usluge	1,164,901.00	1,120,226.00	96.16
Rashodi za materijal i energiju	2,589,351.00	2,864,180.00	110.61
Ostali nespomenuti materijalni rashodi	184,201.00	188,382.00	102.27

Izvor: Rad autora prema financijskom izvješću dostupnom na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

GDCK Rijeka daje donacije potrebitima područja na kojem djeluje. Ipak, za razliku od Zagreba, nema opciju davanja stipendija učenicima i studentima. Zbog toga se stavka donacija odnosi samo na tekuće donacije. Iste su za 5% povećane u odnosu na 2014.godinu. Isto prikazuje Tablica 13.

Tablica 13. Donacije GDCK Rijeka

	2014	2015	Indeks
DONACIJE	83.306	54.476	105.83
Tekuće donacije	83.306	54.476	105.83

Izvor: Rad autora prema financijskom izvješću dostupnom na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

Svi rashodi GDCK Rijeka su sadržani u Tablici 14. koja prikazuje iste u posljednje tri godine. Ukupni rashodi su u promatranom razdoblju od 2014. – 2016. godine, bili najveći 2015. godine, te su se 2016. godine spustili ispod razine koja je bila u 2014. godini. Od navedenih stavki iz tablice ukupnih rashoda, najveći dio otpada na materijalne rashode, zatim na plaće radnika, dok se na ostale stavke (financijski rashodi, amortizacije, donacije i ostali rashodi) izdaje manje novčanih sredstava.

Tablica 14. Ukupni rashodi u GDCK Rijeka

	2016	2015	2014
RASHODI	6,345,877.00	6,638,064.00	6,429,633.00
Rashodi za radnike	2,124,481.00	2,112,019.00	2,088,364.00
Materijalni rashodi	4,055,446.00	4,339,957.00	4,101,051.00
Rashodi amortizacije	66,571.00	62,890.00	101,140.00
Financijski rashodi	28,500.00	23,318.00	24,205.00
Donacije	40,745.00	54,476.00	83,306.00
Ostali rashodi	30,134.00	45,404.00	31,567.00

Izvor: Rad autora prema financijskom izvješću dostupnom na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

4.4. Pokazatelji analize neprofitnih organizacija

Pokazatelji koji se koriste pri analizi financijskih izvještaja imaju svrhu detaljnijeg razumijevanja i tumačenja financijskog poslovanja organizacije, kako bi se došlo do saznanja što treba poboljšati, a na čemu treba nastaviti raditi. Pokazatelji analize neprofitnih organizacija daju odgovore na pitanja: podržavaju li financijski resursi djelovanje neprofitne organizacije, jesu li izvori financiranja održivi, odnosno koliko su pouzdani, povećava li neprofitna organizacija svoje prihode i stvara li „dodanu vrijednost“.⁴⁴

Kako bi se došlo do relevantnih podataka, potrebno je prikupiti podatke koje sadržavaju financijski izvještaji. Koji podaci su nekoj organizaciji potrebni, ovisi o pitanjima na koje se traži odgovor, odnosno cilju istraživanja koje se provodi. Najčešći pokazatelji analize neprofitnih organizacija se mogu dobiti iz izvještaja o prihodima i rashodima ili bilance ili oboje.

Iz izvještaja o prihodima i rashodima mogu se dobiti slijedeći pokazatelji:⁴⁵

- ✓ koeficijent pouzdanosti izvora prihoda,
- ✓ koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna,
- ✓ koeficijent zarađenih prihoda

⁴⁴ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovoda i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Breša, str.130.

⁴⁵ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovoda i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Breša, str.130.

- ✓ koeficijent prihoda od donacija,
- ✓ koeficijent samodostatnosti,
- ✓ odnos prihoda,
- ✓ pokazatelj uštede,
- ✓ pokazatelj troškova osoblja.

Iz bilance se mogu dobiti sljedeći pokazatelji:⁴⁶

- ✓ koeficijent zaduženosti
- ✓ koeficijent tekuće likvidnosti
- ✓ koeficijent ubrzane likvidnosti
- ✓ povrat vlastitih sredstava (rentabilnost vlastitih izvora)
- ✓ rast neto imovine

Ukoliko se želi doći do pokazatelja intervala obrane i povrata na aktivu, podaci će se trebati prikupiti iz izvještaja o prihodima i rashodima i iz bilance.

Ako pak treba provjeriti starost potraživanja, kašnjenje plaćanja dobavljačima ili koeficijent rashoda projekta, podaci se mogu dobiti iz internih izvještaja neprofitne organizacije.

Poput svih neprofitnih organizacija, tako i sva tri ogranka Crvenog križa moraju poštovati zakonske norme i propise koji omogućuju što učinkovitije izvršavanje njihovih aktivnosti kao i upravljanje istima u odsutnosti vlasnika.

Najveća novina u posljednje vrijeme je novi Zakon o udrugama donesen od strane Vlade Republike Hrvatske kojim se stavlja veliki naglasak na transparentnost i javnost poslovanja udruga te predviđa da novi Registar udruga, uz statut udruga i ostale podatke o radu udruga, omogućava pristup izvješćima o financijskom poslovanju udruga s propisanom dokumentacijom.⁴⁷ Prednost koja se očekuje se da će se pritom imati je omogućavanje članovima udruge kvalitetniji nadzor nad radom udruga, a radi mogućnosti zaštite svojih prava i pravnih interesa.

Posebnost neprofitnih organizacija je da većina njih nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost. U pravilu su obveznici poreza na dodanu vrijednost trgovačka društva i fizičke

⁴⁶ Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovoda i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Breza, str.131.

⁴⁷ Ured za udruge. Dostupno na: <https://udruge.gov.hr/arhiva/izdvojeno-hrv/u-fokusu/stupio-na-snagu-novi-zakon-o-udrugama/2662> (09. lipnja 2018.)

osobe koje obavljaju poduzetničku, gospodarsku djelatnost, dakle oni koji svojim kupcima prodaju dobra ili obavljaju usluge uz naknadu. Ipak, ukoliko vrijednost isporučenih dobara i obavljenih usluga koje nisu oslobođene PDV- a prelazi 300.000,00 kuna godišnje, neprofitne organizacije postaju obveznici poreza na dodanu vrijednost.

Nadalje, neprofitne organizacije nisu obveznici poreza na dobit kojim se ne oporezuje prihod, nego dobit ostvarena u poslovanju. Zakonom o porezu na dobit, u čl. 2. st. 6. propisuje da državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge građana, umjetničke udruge, zaklade i fondacije, sportski klubovi, sportska društva i savezi, nisu obveznici poreza na dobit.⁴⁸ Sukladno navedenom Hrvatski crveni križ bez obzira na ostvarenu dobit, nije obveznik poreza na dobit.

Nadalje, članarine koje udruga prikuplja od svojih članova, a sukladno statutu zbog kojeg je osnovana, predstavljaju imovinu udruge te također ne podliježu poreznoj osnovici.

Jednako tako vrijedi i za donacije i poklone. Pokloni i donacije za koje neprofitna organizacija ne pruža nikakvu protuuslugu davateljima tih donacija, nisu oporezivi. Neprofitna organizacija može primiti donacije u novcu, stvarima, uslugama i drugim oblicima materijalne imovine koja imaju tržišnu vrijednost, a na primljene donacije ne plaća porez.⁴⁹

S druge strane postoji stavka gdje su i neprofitne organizacije porezni obveznici, a radi se o porezu na dohodak. Točnije, udruge su obveznik plaćanja doprinosa iz i na plaće kada svojim zaposlenicima s kojima imaju zasnovan radni odnos, isplaćuju plaću i druge novčane i nenovčane primitke koji se u poreznom smislu smatraju plaćom iz radnog odnosa.

U slučaju Hrvatskog Crvenog križa situacija je drugačija jer isti ima sljedeće olakšice.⁵⁰

1. porezne olakšice i oslobođenja sukladno poreznim propisima,
2. carinske olakšice i oslobođenja sukladno carinskim propisima,
3. oslobođenje od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi sukladno posebnim propisima,

⁴⁸ Udruge u poreznom i carinskom sustavu. Dostupno na: <http://int.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=180> (10. lipnja 2018.)

⁴⁹ Udruge u poreznom i carinskom sustavu. Dostupno na: <http://int.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=180> (10. lipnja 2018.)

⁵⁰ Narodne novine, Zakon o Hrvatskom crvenom križu, NN 71/10. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/261/Zakon-o-Hrvatskom-crvenom-kri%C5%BEu> (10. lipnja 2018.)

4. oslobađa se plaćanja poštanskih, telefonskih i fax usluga za Službu traženja, upućivanja pozivnica za akcije dobrovoljnog darivanja krvi, a u vrijeme velikih prirodnih, ekoloških, tehnoloških i drugih nesreća, s posljedicama masovnih stradanja, epidemija te oružanih sukoba sve vrste pošiljaka Hrvatskoga Crvenog križa,

5. kod plaćanja komunalnih usluga snosi troškove kao kućanstva.

Navedene olakšice se odnose i na ogranke Crvenog križa, dakle GDCK Split, GDCK Rijeka i GDCK Zagreb.

U nastavku rada će se kroz gradska društva Crvenog križa u Splitu, Zagrebu i Rijeci, prikazati sljedeći pokazatelji: koeficijent pouzdanosti izvora prihoda, koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna, koeficijent zarađenih prihoda, koeficijent prihoda od donacija, pokazatelj troškova osoblja.

Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda je jako bitan podatak koji se može dobiti iz Izvještaja o prihodima i rashodima, budući da stavlja u omjer najveći izvor prihoda i ukupni prihod. Na temelju navedenog, može se doći do podatka na koju vrstu prihoda se organizacija najviše oslanja, čime se dolazi i do informacije o potencijalnom riziku, ukoliko dođe do promjena. Zbog svega navedenog, organizacija mora posebno pratiti tu vrstu prihoda.

Važnost koeficijenta pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna se očituje u činjenici da isti pokazuje udio državnih sredstava u ukupnom prihodu, odnosno u kojem se postotku organizacija oslanja na državnu pomoć. Za organizaciju je bolje da ima manji udio proračunskih prihoda u ukupnim prihodima jer to označava i samostalnost iste.

Koeficijent zarađenih prihoda je značajan pokazatelj kojim se može dobiti uvid u fleksibilnost i autonomiju organizacije, budući da stavlja u omjer udio zarađenih prihoda u ukupnim prihodima.

Koeficijent prihoda od donacija je specifičan za neprofitne organizacije, a pokazuje ovisnost organizacije o donatorima pri čemu se može dobiti uvid da li su kratkoročni i dugoročni trendovi u poslovanju organizacija u skladu sa strateškim ciljevima financiranja. Poželjna vrijednost ovog koeficijenta je manja od 10%.

Pokazatelj troškova osoblja stavlja u omjer ukupne izdatke koje organizacija daje za rad svojih zaposlenika u odnosu na ukupne rashode, a koristan je zbog praćenja navedenih troškova budući da su plaće jedna od većih stavki svake organizacije.

Tablica 15. prikazuje navedene pokazatelje kroz rad GDCK Splita. Najveći izvor prihoda se odnosi na sredstva dobivena iz proračuna pa su iz tog razloga koeficijent pouzdanosti izvora prihoda te koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna jednaki.

Tablica 15. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Split

Pokazatelj	Način izračuna	GDCK Split		
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći izvor prihoda (vrsta) / Ukupan prihod	1,678,649.00	3,634,360.00	46.19%
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije iz državnog proračuna / Ukupan prihod	1,678,649.00	3,634,360.00	46.19%
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod	1,028,803.00	3,634,360.00	28.31%
Koeficijent prihoda od donacija	Prihodi od donacija / Ukupni prihod	214,931.00	3,634,360.00	5.91%
Pokazatelj troškova osoblja	Ukupne plaće, porezi, doprinosi i naknade za radnike / Ukupni rashodi	1,612,212.00	3,478,870.00	46.34%

Izvor: Rad autora prema izvještaju revizije GDCK Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf>. (09. svibnja 2018.)

Slijedeća tablica prikazuje troškove GDCK Zagreb. U strukturi ukupnih prihoda, GDCK Zagreb najviše sredstava ima iz prihoda od prodaje roba i pružanja usluga, dok je stavka potpora i subvencija iz državnog proračuna manje zastupljena. Pokazatelj troškova osoblja iznosi 49.06%, što bi značilo da troškovi osoblja zauzimaju skoro pola ukupnih rashoda.

Tablica 16. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Zagreb

Pokazatelj	Način izračuna	GDCK Zagreb		
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći izvor prihoda (vrsta) / Ukupan prihod	11,764,416.00	22,508,349.00	52.27%
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije iz državnog proračuna / Ukupan prihod	8,271,844.00	22,508,349.00	36.75%
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod	11,774,052.00	22,508,349.00	52.31%
Koeficijent prihoda od donacija	Prihodi od donacija / Ukupni prihod	1,373,105.00	22,508,349.00	6.10%
Pokazatelj troškova osoblja	Ukupne plaće, porezi, doprinosi i naknade za radnike / Ukupni rashodi	11,007,819.00	22,436,239.00	49.06%

Izvor: Rad autora prema revizorskom izvješću o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (09. svibnja 2018.)

Odabrane pokazatelje za GDCK Rijeka prikazuje Tablica 17. prema kojoj više od 50% prihoda otpada na prodaju roba, odnosno usluga, dok gotovo 40% prihoda dolazi od državnih potpora i subvencija. S druge strane na udio plaća, doprinosa i naknada za radnike otpada 34% od ukupnih rashoda.

Tablica 17. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Rijeka

Pokazatelj	Način izračuna	GDCK Rijeka		
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći izvor prihoda (vrsta) / Ukupan prihod	3,609,057.00	6,692,876.00	53.92%
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije iz državnog proračuna / Ukupan prihod	2,656,884.00	6,692,876.00	39.70%
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod	3,616,010.00	6,692,876.00	54.03%
Koeficijent prihoda od donacija	Prihodi od donacija / Ukupni prihod	174,197.00	6,692,876.00	2.60%
Pokazatelj troškova osoblja	Ukupne plaće, porezi, doprinosi i naknade za radnike / Ukupni rashodi	2,279,188.00	6,638,064.00	34.34%

Izvor: Rad autora prema financijskom izvješću dostupnom na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjesce_2015.pdf (09. svibnja 2018.)

Kada se svi navedeni koeficijenti stave u omjer, dobiju se rezultati prikazani Tablicom 18.

Tablica 18. Usporedba promatranih koeficijenata u sva tri ogranka Crvenog križa

Pokazatelj	GDCK Split	GDCK Zagreb	GDCK Rijeka
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	46,19%	52,27%	53,92%
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	46,19%	36,75%	39,70%
Koeficijent zarađenih prihoda	28,31%	52,31%	54,03%
Koeficijent prihoda od donacija	5,91%	6,10%	2,60%
Pokazatelj troškova osoblja	46,34%	49,06%	34,34%

Izvor: Rad autora prema gore navedenim tablicama

Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda je najveći u GDCK Rijeka gdje iznosi 53,92%, a najmanji u GDCK Split sa 46,19%. Sukladno tome, od promatranih organizacija, u GDCK Rijeka se više oslanjaju na onu vrstu izvora koja nosi najveće prihode.

Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna koji pokazuje udio državnih sredstava u ukupnom prihodu je najveći kod GDCK Splita sa 46,19%, dok je najmanji u GDCK Zagreb sa 36,75%. Budući da je za isti bolje što je manji, stoga GDCK Zagreb uspješnije posluje od druge dvije promatrane organizacije.

Koeficijent zarađenih prihoda je najveći u GDCK Rijeka sa 54,03%, te je značajno veći od GDCK Split koji ima 28,31%. Ovaj koeficijent prikazuje fleksibilnost i autonomiju organizacije, a koje su kod GDCK Splitu ispod prosjeka.

Koeficijentom prihoda od donacija se prikazuje ovisnost poslovanja poduzeća o donatorima. Poželjno je da je njegova vrijednost manja od 10%. Iz tablice je vidljivo da je navedeni koeficijent najmanji u GDCK Rijeka te iznosi 2,60%, dok je u GDCK Zagreb najveći sa 6,10%.

Pokazatelj troškova osoblja prikazuje sve izdatke radnicima za plaće. Najviše izdatke ima GDCK Zagreb sa 49,06%, dok najmanje ima GDCK Rijeka sa 34,34%.

Sukladno svim navedenim podacima, može se reći da sva tri ogranka Crvenog križa imaju dobro poslovanje. Ipak, prihodi koje ostvaruju kao i donacije koje daju su znatno različite. Na prvom mjestu je GDCK Zagreb pa GDCK Rijeka i tek na trećem mjestu je GDCK Split. S obzirom na geografski položaj te političku i gospodarsku poziciju koji gradovi zauzimaju, za

očekivati je bilo da će GDCK Zagreb po strukturi prihoda biti na prvom mjestu. S druge strane, GDCK Rijeka je kao treći grad po veličini na drugom mjestu, dok je GDCK Split sa sjedištem u drugom najvećem gradu u Republici Hrvatskoj tek na trećem mjestu. Uzrok tome je i u koeficijentu zarađenih prihoda koji za GDCK Split iznosi tek 28,31%, dok je u druga dva grada taj postotak znatno veći. S druge strane sva tri ogranka trebaju poraditi na smanjenju udjela državnih, odnosno proračunskih sredstava u ukupnom prihodu, budući da isti ukazuje na autonomnost i fleksibilnost organizacije, što je cilj svakog poslovnog subjekta.

Iako Hrvatski crveni križ preko svojih ogranaka želi poboljšati socijalnu politiku i životni standard lokalnih zajednica u kojima djeluju, potrebno je poštovati pravila ekonomske struke te raditi poput svake druge profitne organizacije, kako bi njegov rad bio što uspješniji.

ZAKLJUČAK

Neprofitne organizacije su kreatori društvenog kapitala jer svojim djelovanjem mogu unaprijediti učinkovitost društva omogućujući koordinirane aktivnosti jer utječu na modernizaciju socijalnih država i unapređuju kvalitetu života svojim članovima i sudionicima.

Smatra se da neprofitne organizacije ne mogu obavljati gospodarske djelatnosti jer one su neprofitne, ali upravo suprotno. Razlika je jedino u razlogu njihova osnivanja. Naime, neprofitna organizacija je ona organizacija koja je osnovana s ciljem ostvarivanja dobiti za svoje članove ili osnivače, odnosno druge pravne ili fizičke osobe. Važne su za kvalitetu života u nekom društvu te su na usluzi društvu.

Iako imaju prihode, generiraju samo manji dio novca potrebnog za njihovo funkcioniranje. Njihovi prihodi proizlaze iz primjerice članarina, ulaznica, prodaja proizvoda/usluga itd.

U Republici Hrvatskoj postoji 131 društvo Crvenog Križa. Oni djeluju na području gradova, županija i općina. Ovaj rad se bazirao na djelovanje tri najveća ogranka Crvenog križa a to su Gradsko društvo Crvenog križa Split, Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb i Gradsko društvo Crvenog križa Rijeka. Navedena društva su neprofitne organizacije, točnije udruge za promicanje humanitarnih ciljeva i akcija od opće koristi koja djeluje na osnovi načela međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca. Udruge djeluju na području svojih gradova i okolice te svojim radom i djelovanjem pomažu ugroženim sugrađanima.

Gradska društva Crvenog križa Split, Zagreba i Rijeke kao i sve druge organizacije imaju prihode i rashode, odnosno svojim djelovanjem imaju troškove koji su bili predmet ovog rada. Pod troškom se podrazumijeva novčana vrijednost inputa korištenih u proizvodnom procesu tijekom vremena. U Gradskim društvima Crvenog križa, rashodi se dijele na: rashode za radnike, materijalne rashode, amortizacija, financijski rashodi, tekuće donacije te ostali rashodi koji se odnose na ostala porezna davanja i ostale nespomenute rashode.

Promatrajući strukturu prihoda i rashoda sva tri ogranka Crvenog križa za očekivati je bilo da će najveće troškove, ali i prihode, zbog svoje veličine i statusa glavnog grada, ostvariti Gradsko društvo Crvenog križa Zagreb. Iako Gradska društva Crvenog križa u Rijeci i Splitu imaju manje prihode, svojim djelovanjem također bitno utječu na zajednicu u kojoj djeluju.

Računovodstvo je glavni izvor informacija za upravljanje troškovima te služi i za upravljanje istima, odnosno zadovoljava potrebe menadžera u procesu pripreme tekućih i dugoročnih odluka. Na temelju dobivenih informacija, odgovorne osobe u Crvenom križu mogu planirati buduće poslovanje na način da uz bolje ili jednake prihode, imaju manje troškove te bi tako njihovo poslovanje bilo uspješnije. Dakle, poznavanje i praćenje troškova je bitna pretpostavka svakog ekonomskog odlučivanja.

LITERATURA

Knjige:

[1] Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V. (2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF.

[2] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF Zagreb.

[3] Polimeni, S. R., Handy, A. S., & Cashin, A. J. (1999): Troškovno računovodstvo, Faber & Zgombić Plus., Zagreb

[4] Vašiček, V., Vašiček, D., Sirovica, K. (2000): Računovodstvo neprofitnih organizacija, 2. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb

Stručni članci:

[1] Djurkinjak, M. (2014): Osnove financija za neprofitne organizacije, WEB2TISAK, Zagreb

[2] Lupišić, D. et al. (2012): Poduzetništvo u službi zajednice, Zbornik tekstova o društvenom poduzetništvu, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zagreb, str. 9-139

[3] Rogošić, A., Perica, I. (2017): Analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, Udruga računovođa i financijskih djelatnika Split, 52. savjetovanje „Računovodstvo, revizija i porezi u praksi“, Brela, str. 123-135

[4] Vrdoljak Raguž, I., Hazdovac, K. (2014.): Društveno odgovorno poslovanje i hrvatska gospodarska praksa, Oeconomica Jadertina, Vol.4 No.1 Rujan 2014., str. 40-58

Propisi:

[1] Narodne novine, Zakon o Hrvatskom crvenom križu, NN 71/10. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/261/Zakon-o-Hrvatskom-crvenom-kri%C5%BEu> (10.lipnja 2018.)

Radovi u zbornicima:

[1] Karić, M. (2010): Utjecaj novih metoda upravljanja troškovima na profitabilnost poduzeća, Ekonomski fakultet u Osijeku, str. 27-55

[2] Lešić, D. (2015): Nefitne udruge kao nositelji razvoja socijalnog poduzetništva u Republici Hrvatskoj, Veleučilište Baltazar Zaporešić, Vol.5 No.2, str. 83-95

Izvor s Interneta:

[1] Analiza troškova. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/pds/Strat_pod/7.%20ANALIZA%20TROŠKOVA.pdf (03.svibnja 2017.)

[2] Crveni križ Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/o-nama/>, (24.svibnja 2017.)

[3] Društveno poduzetništvo. Dostupno na: <https://slap.hr/sto-je-drustveno-poduzetnistvo/> (30. travanj 2018.)

[4] Društveno poduzetništvo u energetici. Dostupno na: <http://oazainfo.hr/predavanje-drustveno-odgovorno-poduzetnistvo-u-energetici/> (07. lipnja 2017.)

[5] Financijsko izvješće Ministarstva Republike Hrvatske. Dostupno na: <https://banovac.mfin.hr/rnoprt/FinancijskoIzvjescje.aspx?id=6505> (09. lipnja 2017.)

[6] GDCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/index.php/o-nama/> (03. svibnja 2018.)

[7] GDCK Rijeka. Dostupno na: <http://www.ck-rijeka.hr/index.php/o-nama> (07. svibnja 2018.)

[8] Izvještaj revizije HCK Split. Dostupno na: <http://www.crvenikriz-split.com/FINO2015.pdf> (24.04. 2017)

[9] Izvještaj revizije GDCK Rijeka. Dostupno na: http://www.ck-rijeka.hr/images/PDF/Upoznajte_nas/financijsko_izvjescje_2015.pdf (08. svibnja 2018.)

[10] Menadžment nefitnih organizacija. Dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/OIM/imaric/Menadment%20nefitnih%20organizacija%20PROMJENJENO+%20planiranje%20+%20organiziraje.pptx> (03. svibnja 2017.)

[11] Metode alokacije troškova proizvodnje. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/RAC//hpercevic/poslovno_planiranje/Metode%20alokacije%20OTP.pdf (14. svibnja 2017.)

- [12] Ministarstvo financija, neprofitne organizacije. Dostupno na: <http://www.mfin.hr/hr/neprofitne-organizacije> (28. travnja 2018.)
- [13] Poduzetnik. Dostupno na: http://web.efzg.hr/dok/pds/Strat_pod/2.%20PODUZETNIK.pdf (08. lipnja 2017.)
- [14] Pojam troškova. Dostupno na: <http://www.efos.unios.hr/arhiva/dokumenti/p8.pdf> (12. svibnja 2017.)
- [15] Računovodstveno praćenje troškova poslovanja, dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/RAC//btusek/rac/11.%20RA%C4%8CUNOVODSTVENO%20PRA%C4%86ENJE%20TRO%C5%A0KOVA%20POSLOVANJA.pdf> (13. svibnja 2017.)
- [16] Revizorsko izvješće o reviziji financijskih izvještaja za 2015. godinu HCK Zagreb. Dostupno na: <http://ckzg.hr/wp-content/uploads/2016/10/GDCK-Zagreb-financijski-izvjes%CC%8Ctaji-2015.pdf> (05. svibnja 2018.)
- [17] Troškovi. Dostupno na: <http://www.darko-golner.com/download/tekstovi/troskovi.pdf> (17. svibnja 2017.)
- [18] Udruge u poreznom i carinskom sustavu, Vlada Republike Hrvatske. Dostupno na: <http://int.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=180> (10. lipnja 2018.)
- [19] Udruge u poreznom i carinskom sustavu, Središnji državni portal. Dostupno na: <https://gov.hr/moja-uprava/aktivno-gradjanstvo-i-slobodno-vrijeme/udruge/udruge-u-poreznom-i-carinskom-sustavu/1569> (02. rujna 2018.)
- [20] Upravljanje troškovima, dostupno na: <http://oliver.efri.hr/~jana/ut-skripta.pdf> (10. lipnja 2018.)
- [21] Ured za udruge. Dostupno na: <https://udruge.gov.hr/arhiva/izdvojeno-hrv/u-fokusu/stupio-na-snagu-novi-zakon-o-udrugama/2662> (09. lipnja 2018.)

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Izvještaj o prihodima i rashodima od 01.01. – 31.12.2015. godine.....	22
Slika 2. Obveze za rashode.....	23
Slika 3. Rashodi za radnike	23
Slika 4. Materijalni rashodi.....	24
Slika 5. Rashodi amortizacije	25
Slika 6. Financijski rashodi.....	25
Slika 7. Dane donacije	26
Slika 8. Ostali rashodi.....	26
Tablica 1. Vrste neprofitnih organizacija	11
Tablica 2. Prikaz rashoda od 2013. - 2016. godine	27
Tablica 3. Ukupni prihodi u 2014. i 2015. godini	29
Tablica 4. Rashodi za radnike u 2014. i 2015. godini	30
Tablica 5. Materijalni rashodi.....	31
Tablica 6. Rashodi za donacije.....	31
Tablica 7. Ukupni rashodi u razdoblju od 2014. – 2016. godine.....	32
Tablica 8. Ukupni prihodi u razdoblju od 2014. - 2016. godine	32
Tablica 9. Višak prihoda.....	33
Tablica 10. Ukupni prihodi GDCK Rijeka.....	35
Tablica 11. Rashodi za radnike GDCK Rijeka.....	35
Tablica 12. Materijalni rashodi GDCK Rijeka.....	36
Tablica 13. Donacije GDCK Rijeka.....	36
Tablica 14. Ukupni rashodi u GDCK Rijeka.....	37
Tablica 15. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Split.....	41
Tablica 16. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Zagreb.....	42
Tablica 17. Prikaz odabranih pokazatelja analize GDCK Rijeka.....	42
Tablica 18. Usporedba promatranih koeficijenata u sva tri ogranka Crvenog križa	43